

LINNEBANDET BLEV TILL MINOR

*Ingen korsar den trettioåttonde breddgraden.
Nord- och sydkoreaner separeras alltså
av världens mest militariserade zon.*

Av **Petter Olofsson**
Ledarskribent på *Dagens Industri*
Illustration av Moa Edlund

DEMARKATIONSLINJEN mellan Syd- och Nordkorea, som i dag tycks bestå av höga taggtrådsstängsel, markerades på den tiden av ett högt linneband, som var uppspänt tvärs över hela landet. Vile man ha med sig en souvenir hem, tog man bara en sax och klippte av en stump av bandet, varefter man med till exempel en råbandsknop åter förenade väst- och östkusten med varandra. Jag har fortfarande kvar min del av demarkationslinjen i en låda någonstans.”

Så stod det i ett detaljerat, på gammal skrivmaskin nedtecknat, brev till mig för några år sedan. Jag hade skrivit ett reportage i *Dagens Nyheter* som med ett citat ur texten hade rubriken ”Välkommen till Absurdistan”. Det handlade om de svenska och schweiziska officerare som sedan Koreakrigets vapenstillstånd bevakar den enda beröringspunkten mellan de båda halvorna av det kapade landet.

Absurt var det vid mina besök där 2002 och 2006. Lika absurt är det i dag. Kanske var det lika absurt när min brev-

vän var stationerad där 1955. Den där bilden av linnebandet har suttit fast i skallen sedan brevet ramlade ner på hallmattan.

Då, 1955 – två år efter det oerhört blodiga kriget, där den mänskliga vågens taktik visade ett förakt för liv som fick det nyss avslutade världskriget att verka civiliserat, och som på grund av två instabila och megalomaniska ledare, ordförande Mao och general MacArthur hade kunnat bli en kärnvapenkonflikt – då räckte det med ett linneband. Och sprickor i muren kunde en råbandsknop sammanfoga.

ÅR 2002 GJORDE jag några intervjuer i Seoul. Jag pratade med en blyg tonåring. Med en sekreterare, född 1970. Jag fick en unik timme med ledaren och arvtagaren till ett av de sydkoreanska familjeföretagen, chaebolerna. Och en kväll med en åldrande akademiker. De två sistnämnda ringde mig dagen efter och bad mig att inte skriva något. Det gjorde jag aldrig heller. Nu har mycket vatten runnit under broarna över Hanfloden.

Jag pratade med dem alla om relationen till Nordkorea. Akademikern kom,

”Över den gräns där linnebandet en gång vajade, ligger nu världens mest militariserade zon.”

som den enda ur sin familj, ut ur landets norra del när gränsen höll på att stängas. Men han återvände norrut, driven av det som driver människor att trotsa faror. Tillsammans med sin blivande fru lyckades han komma tillbaka till den södra delen igen, på det han, med något slags stolthet, sade var det sista tåg som passerade gränsen.

Nu tickade väggklockan bakom soffan i det stora hus de byggt med gemensamt och hårt arbete. De båda makarna lämnade syskon och föräldrar. När jag träffade dem hade de inte haft kontakt med, eller hört något om, sina respektive familjer på 48 år.

Det innebär också att två par föräldrar inte hört något om sina barns öden på lika lång tid.

Tonåringen, Min-sun, hade bandmedlemmarnas i N'Syncs initialer som mejladress på det internet där hon levde en stor del av sitt liv. Om Nordkorea ville hon inte prata. Hon hade flyttat från landsbygden till sin släkting i tjugomiljonersstaden för att gå i en bättre skola, och ägnade kvällarna åt interaktiva extrakurser på datorn.

Sekreteraren hade redan gått i de där skolorna. Hennes båda föräldrar var födda 1936 i det som i dag är Nordkorea. De hade därför, sa hon som om det var helt självklart, aldrig pratat hemma om landet i norr, eller släkten som var kvar där. ”De upplevde kriget och splittringen, och det är inget man pratar om” står det i mitt anteckningsblock. Hon hade ett familjeperspektiv på det hela. ”Nordkoreanerna är som små barn, man kan inte riktigt lita på vad de säger. Men någon gång måste vi ju återförenas, för vi är samma familj.”

KANSKE ÄR DET bara tyskarna som kan förstå koreanerna. Inga andra gränser än dessa två har varit så hermetiskt, så aggressivt och effektivt, tillslutna. Också företagsledaren pratade om Tyskland, och om de problem det enade Tyskland har haft att lyfta sin efterblivna granne, som dock var ojämförligt mycket rika-

re än dagens svältande Nordkorea. ”Vi skulle inte ha råd”, sade han. Men i konversationen, ser jag när jag nu läser den igen, säger han senare också att ”det är vårt öde att återförenas” – men om ”tidigast 30 år”. Hans företag hade planerat att bygga en fabrik i Nordkorea, men just då dog Kim Il Sung och den nye, käre, ledaren var helt enkelt alltför oförutsägbar. Sedan dess har inget hänt.

Nej, inte mycket har hänt. Det kalla krigets sista utpost står kvar, i ett vapenstillestånd, inte en fred. Jag minns hur den schweiziske generalen Adrien Evéquoz sammanfattade sitt jobb där uppe vid gränsen i Panmunjom, där de neutrala makterna Sverige och Schweiz håller stånd vid öppningen i muren: ”Idén bakom vårt arbete här är inte bara att vänta på att något ska hända, utan att se till att läget inte förvärras tills något verkligen händer.” Och hans svenska kollega Björn Elmér uttryckte det mer lakoniskt: ”Vi är här för att vara här”.

DEN SÅ KALLADE solskenspolitiken gick snett. Nu verkar den tredje generationen vara beredd att ta över i Pyongyang. Men exakt vem som står på tur vet ingen. En kärnvapennation som lyckas vara så hemlighetsfull att omvärlden egentligen inte har en aning om vad som händer vid makten. Sydkoreas nuvarande president har tröttnat på de tidigare eftergifterna, där hundratals miljoner dollar gick till att betala för några cyniska timplånga återföreningar mellan splittrade familjer – som sedan brutalt rycktes isär från varandra igen.

Men det är inte sant att inget har hänt. Över den gräns där linnebandet en gång vajade, ligger nu världens mest militariserade zon, där soldaterna sover med skorna på. Och år läggs till år, familjer fortsätter att plågas, människor dör av ålder utan att någonsin få veta. Tiden läker inga sår. ”Man kunde väl inte i sin vildaste fantasi föreställa sig att denna absurditet skulle kvarstå efter 50 år!” avslutades det där brevet. Än mindre att det skulle bli värre. ∞

”TEAR DOWN THIS WALL”

Ronald Reagan höll talet som skakade Berlinmuren i dess fundament. I Sverige ryckte till och med de politiska kommentatorerna på axlarna.

Av **Mattias Svensson**

Redaktör på Neo

Foto av Dieter Klar/Scanpix

ID DEN STÄNGDA gränsövergången Brandenburger Tor höll USA:s dåvarande president Ronald Reagan den 12 juni 1987 ett i dag klassiskt tal mot Berlinmuren och den barriär av militär, kontrollstationer, taggtråd och cement som separerade människor i öst och i väst. I dag minns vi knappt att han då, under Berlins 750-årsfirande, flankerades av västtyska politiker som talade om dialog och ”en politik som satsar på förändringar utan att hetsa någondera parten”